

## M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Augustus' 31dikén, 1824.

*Spanyol Ország.*

Madridból Aug. 11dikéről francia Ujság-levelek így írnak: Agyú durrogások, 's minden harangoknak egybehangzások jelenté f. h. 7d a' fő-város lakosainak Ó Felsőeknek a' Sacedoni feredőkből lett visszaérkezéseket. A' népnek nagy része egész a' Venta del Espiritu Szantóig eleik-be ment. A' kir. Herczegek lóháton, a' kir. Herczegasszonyok kocsin fogadák Ó Felsőeket jó tora a' várostól. 15 Batalion francia és spanyol katonák spalirt formá-lának. Ó Felsőeket, és a' kir. Herczeget 's Herczegasszonyokat nagy elértéke-nyülésbe hozta a' köz örvendezésnek ezen bém bizonyítása.

A' Madriti Udvari Ujság Aug. 10d a' Sacedonban Aug. elsőjén költ azon királyi parancsolatot közli, mellynek erejénél fog-va, a' spanyol-európai, és amerikai min- den Státusokban a' Freimaurerek, Com-munerók társaságai, és más effélé titkos társaságok megtiltatnak. „Ezen titkos tár-saságok“ a' mint a' nevezett parancso-latnak bém vezetésében mondatik „fő in-dítóinak tartatnak azon partoskodásoknak, mellyek Spanyol Országban és Amériká-ban olly veszedelmes módon ütöttek ki. Mindazáltal az ezen titkos társaságokban részt vett személyek az Ó Felsőge által Blájus' elsőjén kiadatott köz-bocsánatba bém foglaltassanak.“ Azok ellenben a' kik, bár minémű szín alatt ezentúl is titkos gyüle-seket tartanának, törvényesen hazaárulók gyanánt üldöztessenek. A' Püspököket és más fő Papokat arra inti Ó Felsőge, pa-

rancsolnak-meg az alattok lévő egyházi személyeknek, hogy az ő predikátziójuk-ban tennek figyelmetessé a' népet, hogy s' Freimaurerek beszédeire, mellyek az oltarra és királyi szókra nézve egyiformán veszedelmesek, ne halgassanak. — Egy másik kir. parancsolat, melly ugyancsak Sacedonban Júl. 21d költ, azt rendeli, hogy a' közönséges tanításra való engedele-m újra adassék-viszsa az Universitasok-nak és más tudományos intézeteknek. A' melly Professorok megakarják tartani ta-nító-székeiket, a' fennálló törvények sze-rint magok megtisztítására köteleztetnek. Mind azok, valakikről bém bizonyosodik, hogy a' Szerillai Regenségnek kinevezteté-sében, 's a' Királynak Cadixba lett küldetésében megegyeztenek, az ifjúság' tanít-ására örökre alkalmatlanoknak lenni hir-dettessenek ki. A' melly Doctori graduso-kat az Universitasok 1820 Mártziusa' 7di-ke oltá osztottak, mind azok újra visgá-lat alá vettessenek. — A' Király megeng-edte első Miniszterének, hogy az Améri-kába való utazásra valamint eddig, úgy ezután is passusokat adhasson, azon fel-tétel alatt, hogy a' kik illyes utazó-levele-ket vesznek magoknak, azokat, minelőt-te elevéznének, a' Policzaj által aláirassák.

Cadixi levelek szerint, oda Júl. 12d egy kis francia hajós-osztály érkezett-meg, melly egyesülvén a' mar ott lévővel, a' francia hajók' száma ottan 10—12-re fog telni.

Az Echo du Midi Saragossából Aug. 4d így ír: Teljes nyugalomban élénk mi-itten, mellyet azonban egy csekély törté-

net mostanában megzavart. A' dolog ebből áll: A' Fő-Kapitány Gróf d' Espagne ez előtt kevés napokkal, a' királyi önnvállalkozottaknak azt a' parancsolatot adta ki, hogy szolgálaton kívül fegyvert ne hordozzanak. A' Fő-Kapitány ezen parancsolatot Júl. 31d ismét megújította, azt tévén hozzá, hogy annak teljesítését erővel is végre fogja hajtani. Némelly önnvállalkozottak, kik olyas érzéseknek és felelmeknek adának helyt, mellyeket Gróf d' Espagnének nemes characterere még inkább elháríthatott volna tőlök, azzal a' gondolattal valának, hogy titkos czélja az ő fegyverből való levetteztések lenne, 's ezen hiedelemnél fogva, Aug. elsőjén vasárnap reggel sokan forma-ruhában 's kardosan jártak fel 's alá a' város útszájain, 's a' példa ragadó lévén, délután még többen jelenének meg fegyveresen a' közönséges sétáló-helyen. Tudósítatván ezen dologról a' Fő-Kapitány, lóra ült, 's a' sereget fegyverben kiállíttata. Az útszákon találtott fegyveres önnvállalkozottak elfogattak; a' közönséges sétáló-helyen lévők a' Fő-Kapitánynak szidalmazása közben kivont kardal siettek-elé; de ez a' sereget el nem rettentette, 's nem bírta ara hogy az elfogottakat szabadon bocsássa, sőt inkább a' legtüzesebb lázzasztók közül is sokakat elfogott, és a' többieket megszalasztotta, úgy hogy kevés idő múlva egyet sem lehetett többé az útszákon látni. A' mint a' Fő-Kapitány lóra ült, azonnal fegyverre kapott a' franczia őrizet is, mellynek magariselete mindenkor példa lehet. A' következő éjtszaka csendesen tölt el, hanem azért megtétettek a' szokott rendszabások, a' strázsák megkettőztettek, 's patroklok jártak fel 's alá a' városban. A' lakosok csupa nézői valának az egész történetnek. A' nép ugyan, melly mindenkor kap az útszágon, csoportonként tódult azon útszákba, mellyekbe az önnvállalkozottak menének pajtásaiknak megszabadítások

végott; különben pedig nem történt semmi szerencsétlenség. Más nap a' Fő-Kapitány ezen napi-parancsolatot szegezteté: „A' Királynak, a' mi Urunknak nevében, az ő Fő-Kapitánya, az Arragóniai fő törvényszéknek Előülölője: Meggondolván hogy ezen városban a' köz csendességet olyan emberek zavarták meg, kik nem érdemlik hogy többé a' királyi önnvállalkozottakhoz tartozzanak, ezennel parancsolom, hogy valakik a' tegnap történt lázzadásban részt vevének, Compániájiknak lajstromából törvétessenek ki; helyettek a' tisztihivatal ollyalat fog kinevezni, kik bírnak mind azon tulajdonságokkal, mellyek a' Király a' mi Urunk által helybehagyott katonai rendszabásban megkívántatnak. — A' puskának és más efféle fegyvernek hordozása tilalmaztatik, kivéven a' kardot, mellyet viselhetnek azon Strázsamesterek és Kaplások, kik a' tegnapi lázzadásban részesek nem valának; ki ki a' melly fegyvert kezénél megtart, arról felel is tartozik. — Tilalmaztatik továbbá a' piaczkokon avagy útszákon való egybecsoportozás: A' hol négy embernél több vagyon együtt, oda strázsá menjen, 's az egybeseregletteket szélytoszlassa; a' kik pedig karddal, bagnetál vagy másnemű fegyverekkel találattanak, mint pártosok, tüstént kivégeztessenek.“ Saragossa, Aug. 2d. 1824 Gróf d' Espagne, Fő-Kapitány.

Ugyan onnan, Aug. 5d reggel: A' királyi önnvállalkozottak dicséretére meg kell vallani, hogy nem vétettek mindnyájan a' Fő-Kapitány parancsolatja ellen, hanem sokan szolgálaton kívül teljes engedelmességgel letették fegyvereiket. A' Fő-Kapitány állhatatosságának kívánt fogadtatja leve. Az elfogottak elfogják venni engedetlenségeknek büntetését. A' csendesség és rend újra helyreállott.

Némelly franczia Újságokban közöltetett, Barcelonában Aug. 5d költ levelek ezt tartják: „Három nap oltá egy, 12 ha-

jólól álló hajós-osztályt látánk a' távolban; mellyek ugyan vilórlájikát ki nem terjeszték, mindazáltal úgy látszik hogy anglus hajók. Alicantéban, a' mint mondják 14 efféle hajót verének észre. A' nevezett kikötőbeli Kormányzók kérdést tettek Pó-Kapitányaiknál, hogy mi tévők legyenek, ha ez az osztály bé akarna ezzeni kikötőjökbe. Erre nézve a' Catalonai Kapitány három rendbeli Kurirt küldött Sacedonba. Azt hiszik, hogy a' nevezett hajók, a' Baleári szigeteknél megjelent anglus Flottához tartoztanak (vagy talán ahoz, melly Algír alól jön-viszsa).

### *Nagy Britannia és Irlandia.*

Londoni Ujság-levelek szerint, azon 28 tagból álló Biztosságnak, melly Irlandia állapotjának megvizsgálására nézve nevezetett-ki, 22 tagjai azt nyilatkoztatták, hogy Irlandia nyugalmanak helyreállításában az az egyedül való mód, hogy a' Catholicusoknak ugyan azon jussok engedjessenek, mint a' mellyekkel a' Protestánsok bírnak. Ez a' javaslat közelebbi alkalmatossággal a' Parlamentum elébe fog terjesztetni.

Egy Nyugot-Indiai Ujság-level a' Jamaicai történetekről kövtekezendőleg elmélkedik: „Attól tartunk hogy az egész Antillákbeli fekete népességet annyira meghatotta a' pártosság' lelke, hogy azt többé nehéz leszen elnyomni. Ezen kinyilatkoztatásunkkal azonban senkinek sem akarunk szemrehányásokat tenni. Mert a' rabszolgaságot, legyen ez bár minémű formában, gyűlöljük, s eleitől fogva azt óhajtottuk, hogy az annak elnyomására nézve tett próbátételek szerencsés kimenetelűek lennének. Meg vagyunk győzöttetve a' felől, hogy valékik ebben munkálotnanak, a' legtisztább szándéktól vezérlettek; de valyon olly józanon ítéltek e' azok, mint a' millyen dícséretes vala' gondolkozások

módja? Valósággal sokkal tanácsosabb lett volna, ha a' rabszolgaságból fokönként való megszabadításra vezető rendszabások csak lassan minden szemebetűnés nélkül tétettek volna, s a' rabszolgák lassanként szoktattattak volna a' szabadsággal való éléshez, minckelötte megtudták volna, hogy velek valaha efféle jótétemény közöltetnek; hanem így, a' mint most a' dolog történt, ők sokkal korábban felizgattattak, s ennek a' sok pártoskodás, és egybeesküvés leszzen a' következése, mellyet kemény fenytékekkel és vérontással kell majd büntetni.“

A' Morning-Chronicle azt mondja, hogy a' Cape Coast Castlebe hadi eszközök vivésére rendelt két szállító-hajók azt a' parancsolatot vevék, hogy el ne induljanak, és hogy az Igazgatás, a' mint hallik, fel fog hagyni a' nevezett Colóniával.

A' Diario di Roma megerősíti az Anglia és Algír között Júl. 26d történt békesség-kötést, melly által csupán a' Lord Exmouth által tett feltételek erősítették meg. Az Anglusoknak még csak egyszer se kelle a' városra tüzelniük; mert a' Dey azonnal hajlott a' békességre; mihely Bateriajival próbát téven, látta, hogy egy anglus hajót sem érhetne bé agyújival. Ellenben az anglus hajós-osztály, melly 22 hadi-hajókból állott, olly módon vala elhelyeztetve, hogy a' várost mindenszempillantásban felgyújthatta.

A' Sandwich Szigetek Helytartója s a' Boldogult Király kíséretéhez tartozó többi személyek Aug. 11d meglátogatták a' nevezetesebb boltokat, hogy mustrákat vegyenek azon portékaikból, mellyek nálok kelendők lehetnek. Ugyanis, a' mint hallik, czentül Angliából akarják hozatni a' számolra szükséges dolgokat, mellyeket ekkoráig az egyesült Státusoktól vettek, s a' hova esztendőnként többet küldötték portékaért 100,000 font sterlingnél.

Vasárnap Aug. 15d, midőn Abbás Papillon a' kir. francia Nagykövetség Kápolnajaheli egyik Pap, a' francia Nagykövet Herczeg Polignac 's számos halgatók előtt tartaná predikázióját, a' Nagykövet észreveszi, hogy előadásának folytában egyszer hirtelen csak eláll a' szava, még pedig rendkívülvaló állásban. A' Herczeg megjíjed, 's szolgálai közül egynék azt parancsolja, kéréne meg az első Káplánt hogy menne-fel a' cathedra, ki is e' szerint cselekedvén, ottan az Albást utolsó vonaglásaiban találta. Ekkor tüstént Orvosokért küldött a' Nagykövet, de mikor azok megérkezhetek, már megholt az Abbás. A' boldogult igen szeretetre méltó karakterrel bírt, 's a' francia Király és kir. familia igen becsülték. Nevezetes, hogy éppen akkor érte a' gutaütés, midőn az életnek becséről és rövid voltáról ezen szavakat elmondotta: „Mennyire becses légyen életünk o' jelenvaló világban, megtetszik csak abból is, hogy soha sem tudhatjuk mellyik szempillantásban szólhatunk a' Mindenhatónak királyi széke elébe, hogy cselekedeteinkről előtte számot adjunk.“ Herczeg Polignacné, 's minden halgatók nagyon megremültek a' szomorú történeten. Abbás Papillon 79 esztendő volt.

### *Spanyol Amerika.*

Londonban Aug. 14d megérkezett az első száma egy Ujság-levelnek, melly Szanta Fe de Bogotában nyomtattatik spanyol és anglus nyelven ezen cím alatt: El Constitucional. Ezen levelnek fő Redactora azon Generális Mirandának a' fija, ki a' pártosságnak első napjaiban bizonyos rolét játszott Franciaországban. Legnevezetesebb a' nevezett Ujságban az azon javaslat felett folytatott vitatás, melly szerint a' Columbiái Igazgatást Bogotából Columbiának valamely más városába akarják általtni.

Ezen változtatás' okának azt mondja lenni a' pártos fél, hogy Bogotában nagy befolyások vagyon a' Papoknak. De erre a' másik fél azt mondja, hogy a' Papság hasonló hatalommal bír a' Köztársaságnak többi részeiben is, és hogy az Igazgatás helyének illy hirtelen való változtatása egész Európában félelemnek és gyengeségnek jelölül fog tekintetni, 's a' Köztársaságot teljességgel gyanússa teszi a' szent Szövetségnek szeméi előtt.

### *Éjszak-Amériikai egyesült Státusok.*

Boston városának lakosai megkérék Generalis Lafayettét, hogy nállok szállana ki a' szárazra. A' Generalis erre azt válaszolta, hogy a' legelső kikötőben ki kell ugyan szállania, hanem mihelyt lehetséges leszen, azonnal Bostonba fog menni.

Az Éjszak-Amériikai Státusokban is iszonyú hőség uralkodott Július hónapban. Georgetownban Júl. 4d a' Fahrenheit hőmérője szerint 101 1/2 grádustry volt a' melegség, az árnyékban; Cherawban pedig 105. Pinevillében 152 két grádustry mutatott a' napon a' hőmérő, 's olly forró volt, hogy mikor az ember levette, vízbe kellett tartani. Ottan négy szercezen a' melegség miatt öszverogyott, 's tüstént megholt. Még éjjeli 11 órakor is 92 gradusny volt a' hőség. Júl. 8d este egy zivatar meghívesítette a' levegőt, a' midőn a' menykő a' Lafayette nevezetű hajóban egy kevés kárt is tett. — Ezen nagy hőségben a' kutyák megdühödésének elta-voztatása végett, a' Philadelphiai városi tanács olly parancsolatot adott ki hogy minden kutyák béfogdostassanak. A' rabok különös fogházba zárattatnak, 's szerencséseknek tarthatják magokat, ha mérget nem adnak-be nekik.

### *Franciaország.*

A' Journal des Debats, a' Constitutionnal, és a' Journal français nevet visó-

16 Ujságoknak f. h. 17d költ számjain látszik már az az előtt való nap újra felállított Censurának a' nyoma; mert, ki-  
vált a' két előbbinek több lapoldalai csu-  
pa tiszta papírosból állanak. Az Etoile f. h.  
17d estve a' Censurának újra való felál-  
lításáról így szól: „A' Censura, melly  
most újra felállított, és sok Ujság-leve-  
lekre igen nagy befolyása leszen, az Etoilen  
legkisebb változást sem fog tenni. Ezen Uj-  
ságnak Redactorai ugyanis magok gyakorlák  
magokon régolta azon Censurát, következé-  
képen tőle legkisebbé sem tarthatnak. Soha  
sem igyekezett ez az Ujság olly hirtelen elmű-  
ló előmenetelre, melly vagy gyalázatos do-  
logból támadott, vagy pedig azt szült,  
mellyért is megmarad annak, a' mi volt  
eddig, u. m. minden meglett dolgokat és  
történeteket, mellyek a' Közönség előtt ne-  
vezetesek lehetnek, közölni fog, hanem a'  
csupa előadásán túl nem terjeszkedik, 's  
azokat se ki nem veszi formájokból, se  
istentelen magyarázattal meg nem mételey-  
síti. Ez a' körülállás természetesen ne-  
velvén az Etoile' becsét, annak Redacto-  
rai is azon fognak lenni minden erejek-  
kel, hogy Ujságoknak elsőséget, mind a'  
tárgyaknak küjönbféleségek minden a' dol-  
goknak sebes közlések által, annál inkább  
fentarthatassák. — Úgy látszik hogy a' Quo-  
tidienne, és a' Journal de Paris is egész  
békétüréssel adák magokat a' Censurának  
új rendszabásai alá, 's utóbbi hevesen ki-  
kél a' két Oppositioik' Journáljai ellen,  
hogy ők adtak alkalmatosságot ezen szoros  
rendszabásra.

### Portugallia.

A' Lisbonai Udvari Ujság Júl. 28d a'  
következendő cikkelyt közli: „Franczia  
és anglus Ujságok olly hírt terjesztvén el,  
mintha Portugalliába Hannoverai seregek  
jönének, mi erre nézve meghatalmaztat-  
tunk hogy a' nevezett hírnek forma sze-

rint és hivatalosan ellene mondjunk. Mel-  
lyért is czennel kinyilatkoztatjuk, hogy  
semmi efféle szerződés nem történt, és  
teljességgel szó sincs róla, hogy valami  
ilyes szerződésnek végrehajtása végett meg-  
hatalmaztatások adatnának. Megtévé-  
n eb-  
beli kinyilatkoztatásunkat, engedjék meg  
Olvasójink hogy őket arra emlékeztessük,  
mennyire kellessék nekik vigyázniok, hogy  
a' hitelességgel nem bíró híreknek hitelt  
ne adjanak ollyan időszakaszban, melly-  
ben annyi különböző haszonkeresésck, an-  
nyi ellenkező indúlatoskodások szakadat-  
lanul abban munkálódnak, hogy olly tu-  
dósításokat koholjanak, mellyek a' közönsé-  
ges véleményt elérítsék az egycnes útról,  
's megháborítsák azon nyugodalmat, mel-  
lyel kedves hazánk ez idő szerint az is-  
teni gondviselésnek kegyelméből dicseked-  
hetik. Ezen szerencsénkről kezesek nekünk  
a' Portugalliai Nemzetben uralkodó hűség-  
nek lelke, 's az Európai Igazgatásoknak  
hatalmas egyessége. Erre nézve a' legerő-  
sebb bizonyosságot találjuk azon javallatban,  
mellyet ezen Igazgatások kinyilatkoztattak  
azon bölesességre és állhatatosságra né-  
ve, mellyel Ő Felsége elhárította azon pár-  
tosságból származható gonoszokat, melly  
a' Portugalliai Monarchiával együtt a' több  
Európai Igazgatásokat is fenyegette.“

### August. 3od a' Státus-papiro- sainak közép-árok:

Státus Kötelő levele 5 p Ctmal Conv. P. 93 7/8  
Ugyan az 2 1/2 p Ctmal Sorsvonásos Költsön  
1820-ról C. P. Ugyan az 1821-ről 100f. C. P. 124  
Bizonyítás 1821d. Költsönről fűt Conv. P.  
Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 p Ctmal  
100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bank Actia  
1112 for. C P. —

### Magyar Ország.

A' Hazai Tudósítások ezt írják f. h.  
25d: Melly nagyon szívéen fekszik az ifjú

Papságnak nevelése, azt Fő Mélt. Rudnay Sándor Primás Herceg az által világosan megbizonyította, hogy Pesten a Theologusoknak minden Examineiken jelen volt, s nemcsak figyelmetesen halgatta a' felölket; hanem azoknak újabb kérdésekkel is alkalmatosságot nyújtott tudományok' kifejtésére. Így kinyilatkoztatott előmeneteleikért őket különös dicsérettel buzdítani méltóztatott. A' mit az ifjú Papság nagy serkentésül vett, meg lévén győződve azon mondásról: „Principibus placuisse viris non ultima laus est.“

Pesten bizonyos Egyesület állott össze az Universitásbeli Academicusokból, ifjabb Tiszviselőkből, fiatal Prokátorokból; és némelly Muzsika-kedvelőkből, melly a' muzsikának, mint legérdeklőbb, s legnemesebb szép mesterségnek szeretetét terjeszteni, és abban másokat is tökéletesíteni igyekszik. Ezen Egyesület Aug. 2od délután a' Hét Választó-fejedelmek vendégfogadója' szalájában tartotta első mutatványát. Igazgató volt Braycr Hängmester. Az előadott darabok ezek: 1) Overture Bethorentől; 2) Concert Piano-fortén Rics szerint ifjú Heller által; 3) Ária, Donna del Lago Operából, Smolka Benedek Úr által; 4) Violin Concert Rhodetől, Kolbay Mátyás Úr által; 5) Duette, diebische Elster Operából, Müller Úr és Pajer Aszszonyág által; 6) Kettős Concert Flautával Sajbel- és Arisi Leopold Urak által; 7) Tertzett Freyschützöböl Miller, és Braycr Kisaszszonyok és Smolka Benedek Úr által; 8) Rondó Piano-fortén Hummeltől, Wolffstein József Úr által; 9) Finale Heyden Teremtéséből, több Ifjak és Kisaszszonyok által. Az egész előadás nagy ügyességet mutatott a' Solo darabok' előadójában, és a' nagy gyülekezet, melly 800-nál többre ment, egész megaláddal hagyta-el a' szalát. Részt vettek

a' szerencsés végbevételben: Gróf Csáky Zsigmond, Dr. Nicolaides, Bártay András, Bohács János Urak; Treitter Vendégfogadós Úr pedig a' szalát ingyen általengedte.

Nagy-Várad, Júl. 3od. Kettős Öröm-Innepe vala Bihar Vármegyének e' f. h. 18d, midőn amaz igazi érdemekkel jeles, és vitézi tetteinél fogva még külső Országokon is nagy tekintetben lévő Fő Hadi-Vezér Herceg Frimont Ő Excellenciáját, a' ki ezen Megyéhez vonzó szíves indulatját, azzal is kívánta megbizonyítani, hogy nevezetes Jóságoknak megítétele által, dicső nevét örökösítő helyének, ezt a' Vármegyét választotta, — most Napolyból kevés időre visszatérvén, Megyénkben személyesen tisztelni szerencsénk volt. Együtt érkezvén-meg a' tisztelt Herceg Fő Ispáni Administrator Mélt. Gróf Rhdely Lajos Úr Ő Nagyságával, kinek illy reménytelen visszatérése, annyival nagyobb örömet okozott Vidékünkben, a' mennyivel kitetszőbb szeretet, és tisztelet jelei közt utazott-el Ő Nagysága Megyénk' kebeléből, ez előtt csak kevés napokkal.

Ily két kedves Vendégek' szerencsés megérkezéséből származott közönséges örömmel tanúbizonyosságul, mindenütt, a' hol csak keresztül utaztak, az öszvesereglett Nézőknek Eljen kiáltásaik közt érkeztek kebelünkbe. Minden stációkra Vármegye Tisztjei, Püspökibe pedig számos Deputatio rendeltetett tisztés elfogadásokra, a' hol ezen Vármegye érdemes Al-Ispánja Tek. Juricskay László Úr, mind kettőjüket e' következő ékes magyar beszéddel köszöntötte-meg:

Kegyelmes Herceg!

Méltóságos Gróf Fő-Ispáni Administrator Úr!

„Sietünk Hercegségednek, és Nagyságodnak eleibe jöani, hogy mind kettő-

jüket legszívesebb tisztelettel fogadjuk. Ugyan is midőn Herczegséged dicső Familiáját örökösítő helyének, ezt a Vármegyét választotta, azon fényt, mely Herczegségadnak Vitézi tetteinél fogva, egész Európát, sőt a Tengereken túl lévő Világnak nagy részét elborította, ezen Bihari Megyére is mintegy visszatündökölteti. De keltőzietti örömünket a Méltóságos Gróf Fő Ispáni Administrátor Úr Ó Nagyságának, Herczegségeddel együtt történt megérkezése, mert azt a szerencsét, hogy már most Herczegséged a miénk, és birtokos Polgár Társunká lett, egyedül annak a ritka barátságunk tulajdonitjuk, melly Herczegségedet, a mi szeretett, és tisztelt fő Kormányzónkkal ifjúságoknak csak nem első zsenyéjétől fogva oly nyájason egybekötötte. Igen is Méltóságos Gróf, egyenesen Nagyságodnak köszönjük a nekünk ennél fogva szerzett örömet, és dicsőséget. Herczegségednek pedig ország szerzte ismeretes nyájassága, példás nagylelkűsége, s jeles tulajdonságai, mellyek által ritka vitézsége még tündöklőbbé lett, edes bizodalmat gerjeszt mindnyájunkban, hogy Herczegséged ezen Bihari Megye javának eszközlésében, és díszének gyarapításában, mint már annak különös érdekkel díszes tagja, sikeres részt venni, s hathatós pártfogásába bennünket részesíteni méltóztatik.

Az itt Gárnizonban lévő Lovasság Tisztjei is Püspöklibe kilovagoltak tiszteleket meg tenni; a Gyalogsághól pedig egy Kompania, mint a Herczeg tiszteleére rendelt Őrző Sereg, a Herczeg Nagyvárad palotája előtt kirukkolt.

Váradra érkezvén, itt újabb fényes Deputatio tette-meg szerencsélítő tiszteleket, melynek Orátora Fő Tiszt. Kánonok Kovács Miklós Úr, egy fontos, szép beszédet tartott. A díszes tiszteleket, és udvarlásokat a Mélt. Administrátor Ó

Nagysága által adatott fényes víg asztal zártá-bé.

Júl. 27d, a midőn a fellyebb tisztelt Herczeg az az előtt való nap megérkezett Herczegné Hitves-Társával, az Administrátor Úr Ó Nagyságával, és más úri vendégekkel az Új Palotai Jószága vizsgálása végett, egy a Pecze folyó vize hídjánál szép gustussal épített győzedelmi kapun számos mozsarak durrogásánál, és számtalan Vivát kiáltások között az Ó Palotai Tiszti-házába érkezne, új Öröminncplepte-meg a Vendégeket. A győzedelmi kaputól kezdve a Duka, és Márjasi Nemes Regementek Nagy-Várad nevelőházából való kis katonák csinosan öltözve, és felfegyverelve, Török muzsika Bandájokkal, a virágokkal hintett úton jobbról balról Spalirt formáltak, az említett Tiszti-házig. Itt az Új Palotai faluból fejérbe öltözött hat kis Leánykák, mint meg annyi koszorús Arcadii pásztornék a Herczeget, és Herczeg Aszszonyt versokkal fogadák-el. (mellyeket a Kedveskedőben fogunk közölni).

Ezekután a Vendégek asztalhoz ültek; ebéd után ez öröminnc napot egy gyermeki táncz rekesztette-bé, hol a kis katonák a Pásztornékkal együtt tánczolván, magokat a többek között bámulásra méltó könnyű testi hajlásokkal a Fechtirozásban producáltak.

Tornáról, Júl. 25d: Istenéhez buzgó imádással, Királyához és Hazájához hűséggel, embertársaihoz egyaránt felebaráti szeretettel viseltető, T. N. Torna Vármegyének szeretett, díszes, és szelíd Első Al-Ispánja Mélt. Királyi Tanácsos Kis-Csoltói és Pelsúczy Ragályi Ábrahám Úr f. h. 9d napján Országunk Hadi Fő Kormányzóját Ferdinand Ó Kir. Herczegségét Tornán, rangjához illő módon fogadta. Az ebédnél Ó Cs. K. Felségének, s a jelenlévő nagy Vendégnek életéért számos poharak ürítették. Más nap Ó kir.

Fő Herczege, tisztelt Kir. Tanácsos és Első Al-Ispán Úrnak jó cleve tett rendelkezésből pontosan elkészült országútján, útazását Kassa felé intézvén, folytatta, kísértetvén magyar szokás szerint, és tiszteletből Fő Szolga Biró Farkas Antal, Fő Esküdt Hodossy László, Rosnyói Kánonok és Tornai Vice-Esperest Szokol David Úr által, ki Ő Fő Herczegeének elindulása előtt anya nyelvünkön szép, rövid, és fontos beszédet tartott, melyet Ő Fő Herczege maga meghajtásával elfogadott. Erre a' község Éljen kiáltásokat zengedezvén, Ő Fő Herczege kocsijára felült, s kevés órák múlva Kassára el is érkezett.

Sajó-Vámoson a' közelébb mult hónapban illyetén házasság történt: Farkas Mihály, feleségétől Kos nevezetű leánytól nemzett leányát, házastársul adta Bárány Józsefnek; így tehát egyesülének Farkas, Kos, és Bárány vezeték-nevek.

Perkupán T. Torna Varmegyében ez a' szembetűnő dolog történt nem régiben: két nőtelen ifjak magokat házassági életre eltökéllvén, az első bójárta felső Magyar Országot, s feleségre szert nem tehetett; a' másik egy estve egy óra alatt hármat kéretett-meg, s zavarba hozta házasságát. Ezzel mind a' kettő végképen lemondott a' szent házasságról, szerzetes életre adván magokat.

### E r d é l y.

Innen a' Hazai Tudósítások ezeket közlik: Azon számos közhasznú intézetek között, melyek Ő Cs. K. Felségének atyai gondoskodása által vagy támadtak, vagy öregbedtek, jeles helyet érdemelnek Kolosvar és Maros-Vásárhely királyi városokban lévő Országos kórhazak, melyek az

1810 és 1811-beli Erdélyi Ország-gyűlésben a' Státusoknak hathatós munkalkodásai, és emberi szeretettel teljes Hazafiaknak adakozásai, de kiváltképen a' Felséges Császárnénak valóban nagylelkű ajándékozásai által gyámolítottak, s már most egynéhány esztendőök óta olly állapotban vagynak, hogy több szükségben lévő betegeknek helyet, gyógyítást, és gondviselést adhatnak. Ennek világos bizonyosága a' nem rég hívtatalosan tett tudósítás, mellynek értelme szerint a' mult 1823-ban egyedül a' Maros-Vásárhelyi kórházban, nemzet és vallás különböztetés nélkül befogadott betegeknek számok reáment 172-re, kik közül csak 8 halt-meg, 164 pedig teljesen meggyógyulva bocsáttatott-ki; kik most haládatos szívvel áldják ezen Intézet Alkotójinak, és Jótévőjének kegyességét: de a' polgári társaság is érzi ennyi embernek közönséges életbeli foglalatosságokra vissza adatásának hasznát.

Magános levelek bizonyítják, hogy a' Moldva és Oláh Országi Bojárak nagyobb részént még Erdélyben, nevezetesen Brassóban vannak. Őket a' visszateréstől a' török csoportoknak kóborlásai tartóztatják, melyek zabolátlanul úzik a' gyűjtogatást, és pusztítást. Ezen kóborló csoportok a' kártételen kívül annyiban igen veszedelmesek, mivel a' közöttök uralkodó pestist is mindenfelé terjesztik. Ezen okból a' szomszéd Erdélyi Fejedelemségben, mindenfelé a' határoknál szoros katonavigyázás, vagyon rendeltetve, és azokra nézve, kik vakmerőködnének a' határokat Contumacia tartás nélkül áthaladni, halálos büntetés vagyon kiszabva. Ezen bölcs. rendelkezésnek köszönjük, hogy Fejedelemségünk, a' szomszédainkat vesztegető veszedelmektől, mind eddig szerencsésen megmenekedett.